

Viper Hunters!

Portraits of a vanished and forgotten profession

Ron Bronckers

*Nieuwe, uitgebreide uitgave van Ron Bronckers' boek "Viper Hunters" dat in 2019 is verschenen in de serie 'Herpetological Volumes'.
New, expanded edition of Ron Bronckers' book 'Viper hunters' that was published in 2019 in the series 'Herpetological Volumes'.*

DE FENOMENALE NASPEURINGEN VAN RON BRONCKERS

THE PHENOMENAL INQUIRIES OF RON BRONCKERS

Marcel van der Voort

Je kunt pas op enige afstand van een punt in tijd vaststellen of het de moeite waard is om er een piketpaaltje bij te slaan. Een speciaal punt in tijd, inmiddels zo'n elf jaar geleden, blijkt een stevige piketpaal waard te zijn. Dat was de dag waarop ik een mailtje kreeg van ene R.J.C. Bronckers, die uiteindelijk Ron bleek te heten. Hij schreef in zijn mail dat hij een hobby had die bestond uit het verzamelen van prentbriefkaarten waarop Franse addervangers stonden afgebeeld. Of de redactie van *Litteratura Serpentina* misschien geïnteresseerd was in een enkel artikel daarover. Franse addervangers? Hoezo? Waren er mensen in Frankrijk die zich bezighielden met het vangen van adders?

Natuurlijk was de redactie geïnteresseerd en al gauw kreeg ik een eerste bijdrage van Ron. Er bleken inderdaad aan het einde van de negentiende en in de eerste helft van de twintigste eeuw ettelijke professionele addervangers werkzaam te zijn geweest, niet alleen in Frankrijk, maar ook in Engeland en Italië. Die bleken allen een exponent te zijn geweest van een systeem dat je vandaag de dag niet meer kunt en ook niet meer zou willen verdedigen.

Het moet in die dagen in Frankrijk, Engeland en Italië gekrioeld hebben van de slangen, niet alleen van adders, maar ook van onschuldige soorten. Als die zich in onbehoorlijke aantallen op ongewenste plekken, namelijk in de buurt van mensen en hun menagerie, ophielden, valt nog enigszins te rechtvaardigen dat de potentieel gevaarlijke adders verwijderd werden, maar de ophidiofobische praktijken waarmee de slangen te maken kregen, tarten elke verbeelding. Aan natuurbescherming deed men niet, men was bevooroordeeld voor wat betreft die

Marcel van der Voort

To mark a certain event as momentous is only possible upon retrospection, after a certain amount of time. One particular moment, already eleven years ago, proves to be a milepost. This was the day that I received an e-mail of a certain R.J.C. Bronckers, who later appeared to be called Ron. In this mail he wrote he had a hobby that consisted of collecting postcards that depicted French viperhunters. This came with the question whether the editors of *Litteratura Serpentina* were interested in a single article on the subject. French viperhunters? What for? Were there people in France who occupied themselves with the capturing of vipers?

The editors were of course interested and it did not take long before I received a first contribution from Ron. Indeed, there appeared to be many viperhunters at the end of the nineteenth and the first half of the twentieth century, not only in France, but also in England and Italy. These all appeared to be representatives of a system that one nowadays could and would defend no more.

In these days, France, England and Italy must have been teeming with snakes, not only vipers but also harmless species. The removal of potentially dangerous snakes can in some ways be legitimised when these animals were present in large numbers at unwanted places, such as in the vicinity of humans and their menageries. The ophidiophobic practices that the snakes had to endure however, defy all imagination. Nature conservation did not play a large role at that time, people were prejudiced against the creepy crawlies and it was important to have large quantities of antiserum available, because there were so many of them. For

Een gedeelte van de Collectie-Bronckers /
A part of the Bronckers Collection.
Foto/Photo: Marcel van der Voort.

griezelige kruipers en net omdat het er zo veel waren, was het belangrijk om veel antiserum beschikbaar te hebben. Daarvoor moesten dan weer veel adders gevangen worden, die in het *Institut Pasteur* in Parijs gebruikt werden voor de productie ervan.

Overheden zagen, ‘ter bescherming van de bevolking’, het belang in van een beperking van de adders en stelden premies beschikbaar voor elk gevangen exemplaar. Natuurlijk stimuleerde een dergelijke premie bepaalde figuren om zich voor een extra zakcentje, maar zelfs ook voor hun levensonderhoud, met passie op de ad-dervangst te storten. Als het doden van adders je enige bron van inkomsten is, ligt het voor de hand dat je er zo veel mogelijk probeert te vangen. Dat je dan verder gaat dan de noodzaak een tuin, een huis, een park of andere plekken waar (veel) mensen komen die gebeten zouden kunnen worden, addervrij te maken, is evident. Omdat slangen bij de meeste mensen niet kunnen rekenen op enige sympathie, kan

this reason, many vipers had to be caught, that were later used in the Parisian *Institut Pasteur* for the production of this antiserum.

Governments believed that, ‘for the protection of the population’ bounties had to be issued for every viper captured, in order to limit their numbers. Such a bounty did of course stimulate certain individuals to passionately dedicate themselves to the viperhunt, in order to earn some extra money, or in some cases even their entire livelihood. When the killing of vipers is your only source of income, it is only logical that you try to capture as many of them as possible. It is then to be expected that you go a step beyond the necessity to clear a garden, a house, a park or other places where there are many people that could possibly be bitten. Because snakes cannot count on the sympathy of most people, it is possible for the destruction of vipers on such a massive scale to continue for a long period, with everyone’s consent.

zo'n massale addervernietiging lange tijd, met instemming van iedereen, doorgaan.

De addervangers waren trots op hun *métier*. Op de foto's die ze lieten maken om als promotiemateriaal te gebruiken, staan ze fier met hun buit aan dode adders te poseren. De ondernemenden onder hen wisten met merchandising hun inkomsten te vergroten: de prentbriefkaarten zelf natuurlijk, drankjes, doosjes met serum en apparatuur om slangenbeten te behandelen, ja zelfs serviesgoed met hun afbeelding erop. Het blijken allemaal mannen te zijn, de meesten letterlijk levend aan de rand van de maatschappij, die, als ze van meet af aan al geen goede kennis van de natuur hadden, er gaandeweg veel over geleerd hebben. Ze wisten waar de adders zaten, waren op de hoogte van hun gedrag, hadden middeljtjes bedacht waarmee ze ze konden lokken, hadden ieder hun specifieke manier ontwikkeld om ze te vangen. Soms doodden ze ze meteen, maar er waren er ook die hun levende buit opstuurden naar *Institut Pasteur*.

Tot op de dag van vandaag weigert *Institut Pasteur* om te reageren op vragen over zijn rol in deze ophidiocidische praktijken. Waarom duizenden en duizenden adders aangekocht en niet enkele tientallen, desnoods honderd in terraria gehouden om regelmatig te melken? Hoe werden de adders, wanneer ze hun diensten hadden bewezen, geëuthanaseerd? Want de constante aanvoer van verse adders laat er geen twijfel over bestaan dat degene die hun diensten bewezen hadden, niet vertroeteld werden. Geen woord van uitleg laat het los en creëert daarmee een waas van geheimzinnigheid rondom zijn toenmalige (en huidige?) praktijken.

Gelukkig bleken Rons naspeuringen meer dan 'een enkel artikel' mogelijk te maken. Vanaf jaargang 28 van *Litteratura Serpentium* verscheen met de regelmaat van de klok een bijdrage over wéér een addervanger en diens bijzonderheden. Behalve dat die interessante, zeldzame foto's van de betreffende *chasseur*

Ron Bronckers wijst conservatrice Choé Besombes op een bijzonderheid /

Ron Bronckers points out a peculiarity to curator Chloé Besombes.

Foto/Photo: Marcel van der Voort.

The viperhunters took pride of their *métier*. On the photos they had made to be used as promotional material, they are proudly posing with their catch of dead vipers. The enterprising ones among them were able to increase their income through the use of merchandise: the postcards themselves of course, potions, little boxes of serum and equipment to treat snakebites, even tableware with their picture on it. They all appeared to be men, most of them literally living at the edges of society, who, if they did not have a profound knowledge of nature from the onset, learned a lot about it during the process. They knew where the vipers could be found, were aware of their behaviour, devised means to lure the vipers and they each had developed their own specific way to catch them. Sometimes the vipers were killed immediately, but there were viperhunters that sent their living catch to the *Institut Pasteur* in Paris.

Ron Bronckers demonstreert Chloé Besombes en Alice Lemaire een meegeleverd gadget / Ron Bronckers shows Chloé Besombes and Alice Lemaire how to use a supplied gadget.
Foto/Photo: Marcel van der Voort.

de *vipères* lieten zien, slaagde Ron er telkens in om wetenswaardige informatie over hem te achterhalen. Daardoor werden de contouren van dergelijke dapperen steeds duidelijker en tekenden zich gaandeweg de omvang van de verfoeilijke praktijken af.

Bij zijn naspeuringen heeft hij regelmatig contact gezocht met Franse gemeentelijke en regionale archieven van de dorpen en steden waar de addervangers werkzaam zijn geweest, maar die munten niet altijd uit in behulpzaamheid, alsof ze zich ervan bewust waren dat die vernietigingspraktijken maar beter niet nader belicht konden worden. Niettemin hebben zijn naspeuringen op enig moment zelfs de Franse pers gehaald, en wel toen Ron

To this day, the *Institut Pasteur* refuses to reply to questions regarding its role in these ophidiocidic practices. Why were thousands upon thousands of vipers bought, instead of a few dozens, hundred if need be, that were kept in terraria and milked on a regular basis? How were the vipers euthanized when they had served their purpose? Given the constant supply of fresh vipers, there can be no doubt that those that had served their purpose were not exactly pampered. This is not revealed by any word of explanation, which thus creates a fog of uncertainty about its former (and present?) practices.

Fortunately, Ron's inquiries enabled the publication of more than 'a single article'. From the

een verzoek om informatie had gestuurd aan Armand Nauleau, een van de laatst levende addervangers van zijn generatie en die is gestorven in 2018. Een enkele keer kwam er wel een sympathieke reactie, zoals van de zoon van Joanny Ray, wiens vader nog werkzaam was geweest als addervanger. Ron kreeg van hem enkele addervangersattributen die zijn vader nog had gebruikt. Maar door de bank genomen heerste er een stilzwijgen.

Dat een dergelijke verzameling van onschatbare informatie over een bedenkelijke praktijk het verdiende om ook nog anders dan in een artikelenreeks in *Litteratura Serpentina* geboekstaafd te worden, lag voor de hand. Daarom verscheen in 2013 als deel 4 in de reeks *Herpetologische Bundels*, uitgegeven door de Europese Slangenvereniging, zowel in het Nederlands als Engels, een verzameling van de tot dan toe verschenen bijdragen: *Adderjagers! Portretten van een verdwenen beroep*. Ron had toentertijd niet het idee dat hij nog veel zou kunnen toevoegen aan de reeks, maar gelukkig bleek dat een misvatting te zijn, want daarna kwam hij nog ettelijke interessante addervangers of andere betrokkenen op het spoor.

Maar nu lijkt het vet toch echt wel van de soep te zijn. In het laatste nummer van jaargang 38 van *Litteratura Serpentina* verscheen zijn (ik hoop vóórlaatste) bijdrage over adders aan het front in de Tweede Wereldoorlog, opnieuw een bijzonder artikel, met interessant fotomateriaal. Dus brak het moment aan, waarop Ron zich ging afvragen wat te doen met zijn unieke collectie. Die omvatte vele tientallen zeldzame prentbiefkaarten, originele brieven, visitekaartjes, serviesgoed en nog veel zaken meer. Hij had er een kapitaal aan gespendeerd. Na ampele overwegingen schreef hij het *Muséum National d'Histoire Naturelle* in Parijs aan, met de vraag of het geïnteresseerd was in zijn collectie. Dat was het!

Vandaar dat Ron en ik op 7 januari 2019 naar Parijs reden om er zijn collectie af te leveren. Na het hectische verkeer in Parijs getrotseerd

28th volume of *Litteratura Serpentina* onwards, contributions on many different viperhunters and their peculiarities appeared with clockwork regularity. Apart from the fact that these contributions showed interesting and rare photographs of the concerned *chasseur de vipères*, Ron repeatedly succeeded in discovering interesting information about them. Because of this, the lives of these brave individuals took shape more and more, gradually revealing the scale of these detestable practices.

During his inquiries, he regularly has sought contact with the French municipal and regional archives of the villages and towns where these viperhunters plied their trade. However, these not always responded in a helpful way, as if they were aware that it was best not to shed too much light on these extermination practices. Nonetheless, his inquiries even made it to the French press at a certain moment, when Ron sent a request for information to Armand Nauleau, one of the last surviving viperhunters of his generation, who passed away in 2018. Occasionally, there was a sympathetic response, for example from the son of Joanny Ray, whose father used to be a viperhunter. Ron even received a few of the attributes that his father used during the hunt for vipers. In general his requests were met with silence though.

It was obvious that such a collection, containing invaluable information, deserved to be published elsewhere than solely in a collection of articles in *Litteratura Serpentina*. For this reason, a collection of all articles that had appeared thus far was published in 2013 as volume 4 in the series *Herpetological Volumes: Viper hunters! Pictures of a vanished profession*. At the time, Ron did not expect to be able to add much to this collection. Fortunately, this proved to be a misconception, as he subsequently was able to track many more interesting viperhunters or others who were involved.

However, now it really seems to have ended. Ron's last - I secretly hope second last - con-

Een bijzonder voorwerp uit Rons collectie: Heny Auvray op een bord /
A special object from Ron's collection: Heny Auvray on a plate.
Foto/Photo: Marcel van der Voort.

te hebben, konden we op de afgesproken tijd bij het museum parkeren en werd Rons collectie uitgeladen. Met steekwagens brachten we de mappen en dozen naar de ontvangstruimte. Ron had aan alles gedacht. Niet alleen waren de prentbriefkaarten, foto's, brieven e.d. vakkundig geconserveerd in speciale mappen, hij leverde er zelfs beschermende handschoenen en een pincet bij om het materiaal adequaat te kunnen hanteren. Het totaal had hij natuurlijk vakkundig geadmistriseerd. Chloé Besombes en Alice Lemaire, conservatrices van het museum, waren in hun nopjes. We kregen een bijzondere tegenprestaties van beide dames: een kijkje in een speciaal geklimatiseerde ruimte waar wel erg kostbare zaken werden bewaard. Voor de lezers van *Litteratura Serpentina* het interessants: een één ton zware tafel van 264 x 137 cm, ingelegd met figuren in marmer, waaronder een slang, in 1615 in opdracht van groothertog Ferdinand de Medicis vervaardigd.

tribution, on vipers at the battlefield during the Second World War, appeared in the last issue of the 38th volume of *Litteratura Serpentina*, again an extraordinary article with interesting photographs. The moment then arrived when Ron started asking himself what to do with his unique collection. It contained many dozens of rare postcards, original letters, business cards, tableware and many other items. He spent a fortune on it. After much deliberation, he wrote to the *Muséum National d'Histoire Naturelle* in Paris with the question if they were interested in his collection, which they were!

It was for this reason that Ron and I drove to Paris on the 7th of January to deliver his collection. After braving the hectic Parisian traffic, we were able to park our car at the museum at the arranged time, after which Ron's collection was unloaded. With hand trucks we brought folders and boxes to the reception hall. Ron had thought of everything. Not only were all postcards, photographs, letters etcetera skillfully preserved in special folders, he even delivered protective gloves and tweezers to adequately handle the material. The total was of course expertly registered by his hand. Chloé Besombes and Alice Lemaire, curators of the museum, were very pleased. In return for our troubles, we were given a special tour by these ladies to a special climate-controlled room, that was off-limits to visitors, where very valuable objects were stored. The most interesting item for readers of *Litteratura Serpentina* was probably a one tonne heavy table of 264 x 137 cm, that was inlaid with figures in marble, including a snake. This table was created by assignment of grand duke Ferdinand de Medicis. It is most interesting to know this table has been in the possession of cardinal Mazarin, and was transferred to the furnishings of Louis XV in 1665. Our inner bibliophile was satisfied in the museum's basement, where hundreds of thousands of books are preserved under adequate conditions. The precious works of the Italian Francesco Redi, *Osservazioni intorno Alle Vipere* (Firenze, 1664) and the French Franse Moise Charas, *Nouvelles Experiences sur la Vipère*,

Le chasseur de vipères suivi par un historien hollandais

Le Journal du Pays Yonnais 5 Jan 2017

Sur cette carte postale envoyée à Armand Nauleau par Ron Bronckers, historien et collectionneur néerlandais, un chasseur de vipères inconnu, probablement de la région de Lyon.

C'est un étrange courrier qu'Armand Nauleau a reçu à la suite de la parution de l'article sur ses activités passées de chasseur de vipères (Le Journal du Pays Yonnais du 20 octobre). Ron Bronckers, historien des

Pays-Bas, passionné par l'histoire de la chasse aux vipères en France et grand collectionneur de cartes postales, articles, photos, brochures et accessoires sur le sujet, a écrit à Armand pour en savoir plus : « J'ai lu votre portrait dans le Journal du Pays Yonnais sur Internet. Vous êtes l'un des derniers chasseurs de vipères en France et j'aurais aimé savoir, lorsque vous avez envoyé les vipères vivantes à l'Institut Pasteur, ce qui est arrivé à ces vipères après l'extraction du poison ».

Qu'est-il advenu des vipères ?

Légitimement surpris par le courrier et la requête, émanant d'un éminent chercheur dont toute la collection sera, après sa mort, accueillie au musée d'histoire naturelle de Paris, Armand a aussitôt entrepris d'écrire aux laboratoires Pasteur et Mérieux, avec lesquels il a travaillé à l'époque, pour en savoir plus. « Franchement, c'est

une question que je ne me suis jamais posée, mais je serai très intéressé de savoir moi aussi, ce qu'il est advenu de toutes ces vipères... Je suis allé à la pharmacie, où l'on m'a donné l'adresse des deux laboratoires, et je leur ai écrit. J'attends impatiemment leur réponse que je ne manquerai pas de transmettre à Monsieur Bronckers », confie le vieux chasseur de vipères salignais.

Sur la lettre en provenance de Maastricht, un vieux chasseur de vipères anonyme pose fièrement, un serpent en main. La carte postale date de 1938. Ça aurait presque pu être Armand...

Write a comment...

Page View Share Comment Save to Co... More

Bump it Dump it

Het bericht in een Franse krant waarin gerefereerd wordt aan Rons onderzoek / The message in a French newspaper that refers to Ron's research.

Het is wel bijzonder om te weten dat diezelfde tafel nog eigendom is geweest van kardinaal Mazarin, en in 1665 in de inboedel van Lodewijk XV is terechtgekomen. De bibliofiel in ons werd bevredigd in de kelder van het museum, waar honderdduizenden boeken in adequate omstandigheden worden bewaard. De kostbare werken van de Italiaanse Francesco Redi, *Osservazioni intorno Alle Vipere* (Firenze, 1664) en van de Franse Moïse Charas, *Nouvelles Experiences sur la Vipère*, (Paris, 1672), beiden beroemde onderzoekers van gifslangen en felle opponenten van elkaar, werden voor ons even van de plank gehaald. Het was sensationeel om de kostbare boeken even in handen te hebben. Het museum gaat Rons collectie binnen afzienbare tijd catalogiseren. Daarna zal die schat aan herpetologisch-cultuurhistorische informatie toegankelijk zijn voor wetenschappers die op basis van Rons materiaal nader onderzoek willen doen.

Ik heb wel eens van iemand gehoord dat die Rons artikelen niet prettig vond om te lezen. Ik kan me dat voorstellen. Slangen zijn ook *mijn*

(Paris, 1672), both famous researchers of venomous snakes and fervent opponents of each other, were taken off the shelves for us. It was sensational to handle these valuable books for a short time. The museum will catalogue Ron's collection in the near future. After that, this treasure trove of herpetological cultural-historical information will become available for scientists who wish to conduct further research based on Ron's material.

I once heard from a person who found it unpleasant to read Ron's articles. I can imagine that. Snakes are also *my* favourite animals and any attempt to eradicate them also sickens me and can count on my opposition. Nevertheless, I do believe that the collection of articles on viperhunters that appeared in *Litteratura Serpentium* is of great value. Besides the possibility to advocate a course by showing or proving how something should be done, it is also possible to explain why some things should *not* be done. The fact that snakes, especially vipers, should *not* be treated in the way that Ron Bronckers reports is therefore an important contribution

lievelingsdieren en elke praktijk die erop is gericht om ze uit te roeien, stuit me vreselijk tegen de borst en kan op mijn tegenwerking rekenen. Toch vind ik dat de serie over adderjagers zoals die in *Litteratura Serpantium* is verschenen van grote waarde is. Want behalve dat je kunt demonstreren hoe je zaken wél moet aanpakken, kun je ook uitleggen waarom je bepaalde zaken *niet* moet doen. Dat je slangen, in het bijzonder adders, *niet* moet behandelen op de manier waarvan Ron Bronckers verslag doet, is daarom een belangwekkende bijdrage aan de herpetologie. Je neemt het een oorlogsfotoograaf toch ook niet kwalijk dat hij zijn choquerende platen schiet! Die dragen er immers toe bij, mag je hopen, dat er iets gedaan wordt aan onmenselijke omstandigheden. Rons schenking aan het *Muséum National d'Histoire Naturelle* was in financieel opzicht al een zeer genereus gebaar. De immateriële waarde ervan is echter niet in euro's uit te drukken.

Inmiddels is de Engelstalige herdruk van zijn boek beschikbaar. Die wijkt af van de eerste druk en de andere delen in de serie door zijn grotere formaat, de meer dan verdubbeling van het aantal artikelen en een behoorlijk aantal kleurenpagina's.

En nu maar hopen dat Ron Bronckers het niet kan laten, en toch nog blijft speuren naar aanvullingen. Maar dat hij nu al een unieke bijdrage heeft geleverd aan de cultuurhistorische herpetologie is inmiddels overduidelijk geworden.

to the field of herpetology. In the same sense, you cannot blame a war photographer for taking shocking photos! These will after all, or so we can hope, encourage action to end these inhumane conditions.

Financially, Ron's gift to the *Muséum National d'Histoire Naturelle* was already very generous. Its true value can however not be expressed in euros. An English reprint of his book has become available in the meantime. It differs from the first edition, and from the other books in the series, by its larger size, by containing more than double the amount of articles and by a respectable number of colour pages.

We can now only hope that Ron Bronckers can't keep himself from searching for further additions. However, it cannot be disputed that he already made a unique contribution to the field of cultural-historical herpetology.

Translation into English by Jan-Willem Wolters.